

PL ISSN 0035-9629

ROK CZTERDZIESTY CZWARTY

ZESZYT TRZECI

RUCH PRAWNICZY
EKONOMICZNY
i SOCJOLOGICZNY

ORGAN
UNIwersytetu im. A. Mickiewicza
i Akademii Ekonomicznej
w Poznaniu

KWARTAŁ TRZECI

WARSZAWA-POZNAŃ 1982
PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE

KOMITET REDAKCYJNY

Prof. dr Alfred O h a n o w i c z
Honorowy Przewodniczący Komitetu Redakcyjnego

R e d a k t o r z y

Andrzej Kwilecki (zast. redaktora naczelnego), Anna Michalska (sekretarz redakcji), Zbigniew Radwański (redaktor naczelny), Stanisław Wierchosławski

C z ł o n k o w i e

Wiesław Daszkiewicz, Zygmunt Dulczewski, Bohdan Gruchman, Wiktor Jaśkiewicz, Stanisław Kowalski, Adam Łopatka, Władysław Markiewicz, Teresa Rabska, Klemens Ratajczak, Stanisław Smoliński, Jacek Trojanek, Janusz Wierzbicki, Wacław Wilczyński, Marek Ziółkowski

Tłumaczenia na język angielski: Jarosław Myjak

Adres Redakcji

ul. Czerwonej Armii 90, 60-809 Poznań, Coll. Iuridicum UAM
pokój 6, tel. 69-92-51, w. 290

Printed in Poland

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE — ODDZIAŁ W POZNANIU

Nakład 1083+117 egz. Ark. wyd. 33,0. Ark. druk. 25,625. Papier druk. mat.
kl. V 70 g, 70×100. Oddano do składania 17 VI 1982 r. Druk ukończono
w grudniu (1982 r. N-9/834. Zam. nr 292/165.

DRUKARNIA UNIwersytetu (IM. A. MICKIEWICZA — POZNAŃ

SPIS TREŚCI

I. ARTYKUŁY

Prof. Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu, dr Stanisław Kozyr- -Kowalski, <i>Teoria środków produkcji materialnej a społeczeństwa współczesne</i>	1
Prof. Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu, dr Henryk Olszew- ski, adiunkt Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu, dr Maria Zmierczak, <i>Faszyzm i prawo</i>	25
Adiunkt Instytutu Zachodniego w Poznaniu, dr Bernard Perlak, <i>Proble- my identyfikacji narodowo-politycznej w RFN.</i>	51
Asystent Uniwersytetu Gdańskiego, mgr Roman Wójcik, „Czysta teoria prawa” <i>Hansa Kelsena a współczesne prawoznawstwo polskie — wy- brane zagadnienia,</i>	71
Doc. Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu, dr habil. Roman Ko- złowski, <i>Idea „pracy organicznej” w poglądach Karola Libelta</i>	83
Doc. Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu, dr habil. Tadeusz Smo- liński, <i>Stan wojny, stan wojenny i stan wyjątkowy w konstytucjach europejskich państw socjalistycznych.</i>	105
St. asystent Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu, mgr Tomasz Sokołowski, <i>Charakter prawny władzy rodzicielskiej</i>	123
Sędzia Sądu Najwyższego w Warszawie, prof. dr habil. Mieczysław Pie- karski, <i>Naruszenie interesu PRL jako podstawa rewizji nadzwyczajnej</i>	135
Adiunkt Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu, dr Ireneusz Adam- czak, <i>Procesowe konsekwencje postanowień kończących postępowanie sądowe przed rozprawą główną</i>	141
Prof. Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, dr Janusz Wierzbicki, <i>Spór o budżety terenowe.</i>	151
Adiunkt Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu, dr Andrzej Gomu- łowicz, <i>Niektóre społeczno-gospodarcze i polityczne uwarunkowania procedury podatkowej.</i>	165
Adiunkt Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, dr Jan Sikora, <i>Aktywność społeczno-zawodowa i społeczno-polityczna oraz stosunek pracowników do pracy w socjologii pracy.</i>	179
Adiunkt Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu, dr Danuta Strahl, <i>Wy- korzystanie ścieżki proporcjonalnego rozwoju w badaniach społecznych</i>	191
Doc. Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu, dr habil. Kazimierz Oryl, <i>Funkcjonowanie gospodarki narodowej a ochrona środowiska naturalnego</i>	207
Adiunkt Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, dr Waław Jarmołowicz, <i>System plac w zreformowanym przedsiębiorstwie uspołecznionym</i>	227
Doc. Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, dr habil. Andrzej Czyżewski, <i>Dochody rolnicze ludności chłopskiej jako czynnik postępu cywilizacyj- nego na wsi w Polsce Ludowej.</i>	243
Adiunkt Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, dr Ryszard Barczyk, <i>Wy- brane problemy teorii mnożnika handlu międzynarodowego</i>	263
St. asystent Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu, mgr Elżbieta Jan-	

toń - Drozdowska, <i>Polityka konkurencji a polityka koncentracji przemysłowej w EWG</i> .	279
Prof. Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu, dr Andrzej Komar, <i>Problemy harmonizacji systemów podatkowych krajów członkowskich Europejskich Wspólnot</i> .	293
Adiunkt Akademii Ekonomicznej w Poznaniu dr Tomasz Rynarzewski, <i>Wpływ strategii cenowych wielkich korporacji i krajów OPEC na powstanie kryzysu naftowego</i> .	305
Adiunkt Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu, dr Wiesław Ambro- -ik, <i>Przewyciężanie dewiacji wychowawczych w kulturowo zaniedbanym rejonie wielkiego miasta</i> .	319

II. PRZEGLĄD PIŚMIENICTWA

1. Recenzje

<i>System prawa cywilnego</i> , t. III, cz. 1: <i>Prawo zobowiązań — część ogólna</i> , pod red. Z. Radwańskiego, Wrocław—Warszawa—Kraków—Gdańsk 1981, Ossolineum, ss. 963 (rec. Andrzej Wąsiewicz)	331
J. Niżnik, <i>Przedmiot poznania w naukach społecznych</i> , Warszawa 1979, PWN, ss. 160 (rec. Marek Ziółkowski)	335
S. Zawadzki, J. Chwistek, <i>Rady narodowe w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej</i> , Warszawa 1981, Książka i Wiedza, ss. 387 (rec. Zbigniew Janku)	338
R. Tokarczyk, <i>Prawa wierne naturze</i> , Lublin 1980, Wyd. Lubelskie, ss. 372 (rec. Bogdan Udzik)	341
Kardynał Stefan Wyszyński, <i>Kościół w służbie Narodu; Nauczanie Prymasa Polski czasu odnowy w Polsce, sierpień 1980 — maj 1981</i> , Teksty autoryzowane, Rzym 1981, Ośrodek „Corda Cordi” i Delegatury Biura Prasowego Episkopatu Polski, ss. 344 (rec. Irena Fudali)	344
J. Sztumski, <i>Socjologia pracy w zarysie</i> , Warszawa 1981, PWN, ss. 207 (rec. Jerzy Krężlewski)	347
<i>Ekonomika pracy — Ekonomiczno-Społeczne zagadnienia pracy człowieka</i> , pod red. M. Przedpelskiego, Warszawa—Poznań 1981, PWN, ss. 263 (rec. Stanisław Smoliński)	349
J. Wasilewski, <i>Kariery społeczno-zawodowe dyrektorów</i> , Wrocław—Warszawa—Kraków—Gdańsk—Łódź 1981, Ossolineum, ss. 212 (rec. Józef Kuriata)	352
<i>La preuve en droit</i> , Travaux du Centre National de Recherches de Logique, Bruxelles 1981, E. Bruylant, ss. 367 (rec. Zygmunt Ziemiński)	355
J. O. Freedman, <i>Crisis and Legitimacy. The Administrative Process and American Government</i> , Cambridge 1980, Cambridge University Press, ss. 324 (rec. Stanisław Biernat)	359
M. J. Wiener, <i>English culture and the decline of the industrial spirit, 1850 - - 1980</i> , Cambridge—London—New York—Melbourne—New Rochelle—Sydney 1981, Cambridge University Press, ss. 217 (rec. Paweł Łączkowski)	361
H. Lamport, <i>Sozialpolitik</i> , Berlin—Heidelberg—New York 1980, Springer Verlag, ss. 519 (rec. Mieczysław Przedpelski)	364
<i>La réforme du droit de la filiation. Perspectives européennes</i> , Sous la direction de J. M. Pauwels, Bruxelles 1981, E. Bruylant, ss. 368 (rec. Tadeusz Smyczyński)	366

A. M. Nieczajewa, <i>Siemja i zakon. Prawoweje riegulirowanije nieimuszczestwiennych braczno-siemiejnych odnoszenij</i> , Moskwa 1980, Izd. Nauka, ss. 126 (rec. Andrzej Zielonacki)	369
P. Bieszkow, <i>Niediejstwitielnost na braka</i> , Sofia 1981, Nauka i Izkustwo, ss. 118 (rec. Andrzej Zielonacki)	372
I. K. Bielajewskij, <i>Nasielenije i towarooborot — tiendicyi i wzaimoswjazi</i> , Moskwa 1980, Izd. Statistika, ss. 141 (rec. Andrzej Szromnik)	374

III. SPRAWOZDANIA I INFORMACJE

<i>Sprawozdanie z holendersko-polskiej konferencji naukowo-dydaktycznej (Tilburg 31 V-6 VI 1981)</i> (Witold Jurek, Jerzy Tarajkowski)	379
<i>Kolokwium habilitacyjne doktora Marka Ziółkowskiego</i> (Jan Włodarek)	381
<i>Kolokwium habilitacyjne doktora Bogusława Guzika</i> (Emil Panek)	382
<i>Kolokwium habilitacyjne doktora Jerzego Wolniaka</i> (Zenobia Knakiewicz)	384
<i>Kolokwium habilitacyjne doktor Zenobii Knakiewicz</i> (Emilia Denek)	385
<i>Kolokwium habilitacyjne doktora Andrzeja Wiercińskiego</i> (Ireneusz Adamczak)	386
<i>Rozprawy doktorskie na Wydziale Prawa i Administracji UAM w okresie od 31 lipca 1978 r. do 31 grudnia 1981 r.</i> (Tadeusz Gadkowski)	388
<i>Rozprawy doktorskie na Wydziale Ekonomiki Produkcji i Obrotu Akademii Ekonomicznej w Poznaniu w latach akademickich 1976/77-1980/81</i> (Aleksandra Witkowska)	392
<i>Rozprawy doktorskie na Wydziale Nauk Społecznych UAM w latach akademickich 1976/77 - 1980/81</i> (Ewa Kiełczewska, Aurelia Szafran)	396
<i>Rozstrzygnięcie V Konkursu na najlepsze prace magisterskie przyjęte na Wydziale Prawa i Administracji UAM w roku akademickim 1980/1981</i> (G.O.)	399

CONTENTS

I. ARTICLES

Dr Stanisław Kozyr-Kowalski, Professor at the Adam Mickiewicz University in Poznań, <i>The Theory of Means of Material Production and the Modern Societies.</i>	1
Dr Henryk Olszewski, Professor at the Adam Mickiewicz University in Poznań, Dr Maria Zmierczak, Adjunct at the Adam Mickiewicz University in Poznań, <i>Fascism and the Law</i>	25
Dr Bernard Perlak, Adjunct at the Western Institute in Poznań, <i>Problems of the National and Political Identification and the National Historical Consciousness in the Federal Republic of Germany</i>	51
Roman Wójcik, Assistant at the University of Gdańsk, <i>Kelsenian 'Pure Theory of Law' and the Modern Polish Jurisprudence — Selected Problems.</i>	71
Dr habil. Roman Kozłowski, Docent at the Adam Mickiewicz University in Poznań, <i>The Idea of 'Organic Work' (Groundwork) in the Views of Karol Libelt.</i>	83
Dr habil. Tadeusz Smoliński, Docent at the Adam Mickiewicz University in Poznań, <i>State of War, State of Martial Law and State of Emergency in Constitutions of the European Socialist States</i>	105
Tomasz Sokołowski, Senior Assistant at the Adam Mickiewicz University in Poznań, <i>The Legal Character of Parental Authority</i>	123
Prof. dr habil. Mieczysław Piekarski, Judge of the Supreme Court in Warsaw, <i>Breach of State Interest as a Ground for the Extraordinary Appeal.</i>	135
Dr Ireneusz Adamczak, Adjunct at the Adam Mickiewicz University in Poznań, <i>Litigious Consequences of Rulings Terminating the Legal Proceedings before the Main Trial.</i>	141
Dr Janusz Wierzbicki, Professor at the Academy of Economics in Poznań, <i>Dispute on Local Budgets.</i>	151
Dr Andrzej Gomułowicz, Adjunct at the Adam Mickiewicz University in Poznań, <i>Some Aspects of Socio-Economic and Political Conditioning of the Fiscal Proceedings.</i>	165
Dr Jan Sikora, Adjunct at the Academy of Economics in Poznań, <i>Socio-professional and Socio-political Activity and the Relation of Employers to their Work in the Sociology of Labor.</i>	179
Dr Danuta Strahl, Adjunct at the Academy of Economics in Wrocław, <i>Application of Proportional Development Path in Social Studies</i>	191
Dr habil. Kazimierz Oryl, Docent at the Adam Mickiewicz University in Poznań, <i>Functioning of the National Economy and Protection of the Natural Environment.</i>	207
Dr Wacław Jarmołowicz, Adjunct at the Academy of Economics in Poznań, <i>Wage System in the Reformed Socialized Enterprise</i>	227
Dr habil. Andrzej Czyżewski, Docent at the Academy of Economics in	

Poznań, <i>Agricultural Income of the Farm Population as a Means of the Civilizational Progress of the Country in the People's Poland</i>	243
Dr Ryszard Barczyk, Adjunct at the Academy of Economics in Poznań, <i>The Theory of Multiplier of the International Trade in the Modern Capitalist Economic System</i>	263
Elżbieta Jantoń-Drozdowska, Senior Assistant at the Adam Mickiewicz University in Poznań, <i>The Policy of Competition and the Policy of Concentration of Industry in the EEC</i>	279
Dr Andrzej Komar, Professor at the Adam Mickiewicz University in Poznań, <i>Problems of the Harmonization of Taxation Systems in the European Communities' Member States</i>	293
Dr Tomasz Rynarzewski, Adjunct at the Academy of Economics in Poznań, <i>The Influence of Price Strategies of Great Corporations and of OPEC States on a Development of the Oil Crisis</i>	305
Dr. Wiesław Ambrozik, Adjunct at the Adam Mickiewicz University in Poznań, <i>Surmounting Educational Deviations in a Culturally Backward Region of a Big City</i>	319
II. SURVEY OF LITERATURE	331
III. NOTES AND INFORMATION	379

СОДЕРЖАНИЕ

I. СТАТЬИ

- Проф. Университета им. А. Мицкевича в Познани, д-р Станислав Козыр-Ковальски, *Теория средств материального производства и современные общества*. 1
- Проф. Университета им. А. Мицкевича в Познани, д-р Хенрык Олыпевски, адъюнкт Университета им. А. Мицкевича в Познани, д-р Мария Змерчак, *Фашизм и право*. 25
- Адъюнкт Западного Института в Познани, д-р Бернард Перляк, *Проблемы национально-политического отождествления в ФРГ*. 51
- Ассистент Гданьского Университета, мгр Роман Вуйцик, *„Чистое учение о праве“ Х. Кельзена и современное польское правоведение — избранные вопросы*. 71
- Доц. Университета им. А. Мицкевича в Познани, д-р (habilitatus) Роман Козловски, *Идея „органического труда“ во взглядах Кароля Либельта*. 83
- Доц. Университета им. А. Мицкевича в Познани, д-р (habilitatus) Тадэуш Смолински, *Состояние войны, военное положение и исключительное положение в конституциях европейских социалистических государств*. 105
- Ст. ассистент Университета им. А. Мицкевича в Познани, мгр Томаш Соколовски, *Юридический характер родительских прав*. 123
- Судья Верховного суда в Варшаве, проф. д-р (habilitatus) Мечислав Пекарски *Нарушение интересов ПНР — основа чрезвычайной ревизии*. 135
- Адъюнкт Университета им. А. Мицкевича в Познани, д-р Ирэнэуш Адамчак, *Процессуальные последствия постановлений, завершающих судебное производство, перед судебным заседанием по разбираемости*. 141
- Проф. Экономической академии в Познани, д-р Януш Вежбицки, *Спор о местных бюджетах*. 151
- Адъюнкт Университета им. А. Мицкевича в Познани, д-р Анджей Гомулович, *Некоторые общественно-экономические и политические предпосылки процедуры налогового судопроизводства*. 165
- Адъюнкт Экономической академии в Познани, д-р Ян Сикора, *Общественно-профессиональная и общественно-политическая активность, а также отношение работников к труду в социологии труда*. 179
- Адъюнкт Экономической академии во Вроцлаве, д-р Данута Штраль, *Использование пути пропорционального развития в общественных исследованиях*. 191
- Доц. Университета им. А. Мицкевича в Познани, д-р (habilitatus) Казимеж Орыль, *Функционирование народного хозяйства и защита окружающей среды*. 207
- Адъюнкт Экономической академии в Познани, д-р Вацлав Ярмолович, *Система заработной платы на реформированном обобществлённом предприятии*. 227
- Доц. Экономической академии в Познани д-р (habilitatus) Анджей Чижевски, *Сельскохозяйственные доходы крестьянского населения — фактор цивилизаторского прогресса в деревне в Народной Польше*. 243
- Адъюнкт Экономической академии в Познани, д-р Рышард Барчик, *Избранные вопросы теории множителя международной торговли*. 263
- Ст. ассистент Университета им. А. Мицкевича в Познани, мгр Эльжбета

Яитоиб-Дроздовска, <i>Политика конкуренции и политика промышленной концентрации в ЕЭС</i>	279
Проф. Университета им. А. Мицкевича в Познани, д-р Анджей Комар, <i>Проблемы гармонизации налоговых систем стран-членов Европейских сообществ</i>	293
Адъюнкт Экономической академии в Познани, д-р Томаш Рынажевски, <i>Влияние стратегии цен крупных корпораций и организации стран-экспортёров нефти на возникновение нефтяного кризиса</i>	305
Адъюнкт Университета им. А. Мицкевича в Познани, д-р Веслав Амброзик, <i>Преодоление воспитательных отклонений в запущенных, в культурном отношении, районах крупного города</i>	319
II. ОБЗОР ЛИТЕРАТУРЫ	331
III. ОТЧЕТЫ И СООБЩЕНИЯ	379